

Vårda fädernearvet!

Ödeshögs hembygdsförening bildas på fredag.

Overallt vår vi färdas fram i vårt älskade fosterland påminnas vi om våra fäders liv och gärning. De böljande sädesfälten, de djupa, susande furuskogarna, de leende ängderna, gravkullarna och fornminnen av olika slag tala sitt tysta, men mäktiga språk om fädernas gärning. Vår historia ger blad för blad vittnesbörd om deras arbete och modor, deras offrande av liv och blod för det land, som var deras, och för vilket de offrade allt, för att göra det så bra som möjligt för de kommande släkterna, för oss. Med vördnad och aktning skola vi minnas dem, och i handling väl förvalta arvet från dem och med ränta på ränta överlämna det till kommande slakten. Det är ett stort ansvar förenat med vården om arvet, särskilt i en tid som vår, då en ny tid med nya ideal är i vardande, en tid, då många vilja tram-pa vad förgånget är under fötterna utan tanke på att vårt släkte endast är en länk i utvecklingens och släkternas oändliga kedja. Brister en länk brister också hela kedjan. Vi höra intimt samman med de flydda generationerna, och vi äro grenar på samma träd.

Det är mycket från våra fäders tid och gärningar, som vi dagligen och stundligen se, men stora delar av deras materiella och andliga kultur har blivit tillspillogiven. Verket består, men många av de tekniska hjälpmedel, med vilka verket och livsgärningen utförts, finnas ej mer eller ock hålla de på att försvinna. Tidens alltid frätande tand har gjort sitt, och resten har bristande pietet för det som varit, gjort sitt till för att förintä de rika och oersättliga skatterna av vår gamla förnämliga landsbygds- och bondekultur. Men dess bättre finnes ännu oskattbara värden kvar av minnen från gångna generationer i form av byggnader, verktyg och redskap från arbetet i stall och på loge, i smedja och snickareverkstad, i visthus och ladugård, på åker och äng, i hemmets lugna

våra och vid livets alla olika skiften. Mycket av detta, för de olika bygderna karakteristiska, har samlats i Nordiska museet, på Skansen, i källarvalv och magasin i landets huvudstad, till en viss glädje för Stockholmare och för en och annan hembygdens son och dotter, som blir i tillfälle att närmare taga del av sevärigheterna på ort och ställe. Odiskutabelt höra dock dess ting hemma i deras bygd. De verka föga tilltalande i en miljö, som ej är deras egen. Minnena från den egna socknen eller det egna häradet höra ej hemma i staden mellan broarna utan i hembygdens egna museum, där de pietetsfullt vårdas av bygdens egna folk som kära och oersättliga minnen från deras fäder, som nu sova sin sista sömn under den multnade torvan på kyrkogården, från vilken fädernas vita kyrka med sitt korskrönta torn strävar mot skyn.

Genom hembygdsmuseerna har mycket av den gamla bygdekulturen räddats undan förgängelsen. Kommande slakten komma säkerligen att bland den nu levande generationens insatser mycket högt skatta bevarandet av det arv, som de utan det nu levande släktets medverkan icke skulle kunnat taga del av och bevara. Huru kära hålla vi inte de gamla släktklenoderna, som vi ha som minnen från farfars eller farfarsfars tid? Hur oändligt mycket kärare skola inte minnena vara för de generationer som komma? Här gäller tillfullo skaldens ord: "Från fäder har det kommit, till söner skall det gå, så länge unga hjärtan ännu i Norden slå."

För den materiella kulturen få vi emellertid ej glömma den andliga. Pieteten för fädernas bostäder, husgeråd och verktyg är vacker, men det blir endast ett styckeverk, om man blott tänker på detta. Den andliga kulturen med dess egenartade och lokalpräglade kynne utgör en betydelsefull del i kulturarvet. Sator och sägner, ordspråk och ordstäv, folkmelodier, seder och bruk i helg och vardag, de traditionella festerna som gåvo färg och skiftning i bygdens liv, äro alltför värdefulla för att glömmas.

Hembygdsmuseet eller hembygdsgården är samlingsplatsen för bygdens materiella och andliga kultur.

Där skola de gamla, kära minnena från fäderna bevaras åt kommande generationer. Där skola vi kunna följa våra fäders gärning i helg och söcken, känna gemenskapen med dem och gemenskap med de, som skola komma. Där skola minnena tala, tala om livets vedermödor och livets glädje, tala om en tid, då man levde lyckligt utan vår tids moderna uppfinningar och bekvämligheter, en tid, då våra fäder gjorde sin insats för vårt väl.

Det har varit hos många ett länge närt önskemål att i Ödeshög förverkliga tanken på ett hembygds-museum eller hembygdsgård. Särskilt inom hantverksföreningen har man hyst ett livligt intresse för saken, och som tidigare meddelats beslöt föreningen vid sitt senaste sammanträde att taga initiativet till bildandet av en hembygdsförening. Vid sammanträdet framkom förslag om att denna förening borde söka förvärva "August i Granlidens" stuga, för vilken byggnad nyss utförligt redogjorts i denna tidning. Hantverksföreningen har nu genom annonser inbjudit alla för bildandet av en hembygdsförening intresserade till sammanträde på fredag kl. 8 em. i gamla kommunalrummet i Ödeshög, för att närmare diskutera lämpligheten av en förenings bildande och i så fall besluta angående verksamheten. Det är givetvis inte bara Ödeshögsbor, som saken gäller. Alla intresserade från närliggande bygder äro välkomna. Som föredragshållare har man lyckats förvärva Gränna hembygdsförenings energiske och på området synnerligen välförfarne ordf., gelbgjutare V. Fong. Vi uppmana på det livligaste till talrik uppslutning på fredag.

C e b e.

accr 142

Ö.T. 15-7-36

Hembygdsförening bildad i Ödeshög.

**Hantverkarnas initiativ har lett till resultat,
Interimsstyrelse tillsatt.**

På fredagen hade Ödeshögs hantverksförening inbjudit intresserade till sammanträde å Gamla kommunalrummet i Ödeshög för bildande av en hembygdsförening för Ödeshög med omnejd. Ett förhållandevis stort antal intresserade, huvudsakligen hantverksföreningens medlemmar, hade infunnit sig och hälsades välkomna av hantverksföreningens ordf., skräddaremästare Wilh. Carlsson.

En hembygdsförenings stora uppgifter.

Ordet överlämnades därefter till ordf. i Gränna, hembygdsförening, gelbgjutare V. Fong, som lämnade en synnerligen klarläggande redogörelse för hembygdsföreningarnas arbetsuppgifter. Inledningsvis framhöll tal., att det knappast finnes något så intressant, som just hembygdsvården, o, ju mera man sysslar med den, desto intressantare blir den. Det är ej några döda ting man umgås med, utan levande ting, som tala sitt tysta språk till oss om fädernas gärning. Hembygdsföreningarna äro ett band mellan flydda tider och den nuvarande tiden, och de binda generationerna tillsammans i en gemensam kedja.

Det grundläggande för en förening är kärlek till arbetet. När vi syssla med de gamla tingen skola vi sända en tacksamhetens tanke till dem, som använt desamma. Östgotajorden är odlad med de gamla, järnskodda redskapen, och vi äro våra fäder tack skyldiga för det arbete de med dessa enkla redskap ha utfört. I en hembygdsgård vinner varje liten sak en kärlek och har något att berätta oss. Att lyssna till dess språk kan man lära sig. Vi skola även taga vara på vad som finnes av den egna traktens historia, resterna av landsmålet, skrock och sägner, gamla traditioner och myc-

ket annat.

I fortsättningen berörde tal. de ekonomiska frågorna inom en hembygdsförening och omnämnde därvid huru man i Gränna ordnat denna sak. Som motto för föreningens arbete ville tal. sätta Arthur Hazelius inskrift å Nordiska museet, nämligen "Känn dig själv". Hr Fong uppläste därefter några upptecknade berättelser ur Gränna hembygdsförenings samlingar.

Kulturminnet i Granliden bör förvärvas.

Föredraget mottogs med livliga applåder. Till ordf. att leda mötets förhandlingar utsågs hr Wilh. Carlsson, som även framförde ett tack till föredragshållaren. Hr P. Lund lämnade en redogörelse för den undersökning, som han i egenkap av ledamot i en av hantverksföreningen tillsatt kommitté varit med om att utföra rörande förvärv av hr August Anderssons i Granliden bostadsbyggnad jämte loftbod och portlider, för vilka byggnader nyligen utförligt redogjorts i denna tidning. Tal. framhöll att en blivande hembygdsförening borde taga hand om detta kulturminne. Samma uppfattning hade samtliga talare i den rätt livliga diskussionen, och hr Fong framhöll att hela gården är mycket vacker, vilket isynnerhet gäller loftsboden och portlidret. Det kan göras något verkligt vackert av det, bara det renoveras. Tal. ansåg det under alla förhållanden vara lämpligt att köpa byggnaderna; event. kunde bopningshuset stå kvar till en senare tidpunkt.

Härefter beslöto de närvarande enhälligt bildandet av en hembygdsförening, vari 16 personer vid tillfället antecknade sig som medlemmar. En interimsstyrelse tillsattes

bestående av följande personer: hrr P. Lund, Järnstad, sammankallande, O. L. Tapper, Sven Blondell Simon Karlsson och Ola Green med hrr Wilh. Carlsson och John Ohlsson som suppleanter.

Föreningen beslöt att åt den utsedda interimsstyrelsen ge i uppdrag, att om den så anser lämpligt, inköpa byggnaderna i Granliden helt eller delvis samt ordna de ekonomiska förpliktelserna på lämpligt sätt. Vidare fick styrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till stadgar att behandlas vid ett kommande sammanträde samt att verka för anslutning till föreningen. Årsavgiften bestämdes till 2 kr.

Efter förhandlingarna uppläste hr Fong anteckningar angående Per Brahe d. y. och hans insatser inom Visingsborgs grevskap.

Tanken på en hembygdsförening har alltså blivit förverkligad. Stora och betydelsefulla äro de uppgifter som vänta föreningen och i särskilt hög grad dess ledning. Inköp, flytning och renovering av hembygdsgård är ett stort företag, som kräver mycket arbete men dessutom stora ekonomiska uppoffringar. På andra platser, där man satt sig en sådan uppgift före, har man ofta lyckats lösa de ekonomiska frågorna genom donationer. Möjligheterna för en förening som denna att erhålla ekonomiskt stöd från det allmännas sida äro så gott som obefintliga, och det är väl främst därför man inom just hembygdsgårdarnas område finner så många mecenater, som med varm hand givit sitt betydelsefulla stöd åt arbetet för bevarandet av de ovärderliga skatter, som ännu finnas kvar av vår gamla förnämlige bygdekultur. Även inom denna bygd torde finnas personer, som ha både vilja och möjlighet att stödja föreningen i dess betydelsefulla strävanden. Föreningen har redan från början tagit sig före stora arbetsuppgifter, och den behöver så väl stöd och uppmuntran i sin verksamhet.

Ö. T. 22-7-35.

Hembygdsföreningen i verksamhet.

Loffbod och portluder i Granliden
ha inköpts.

Den vid bildandet av Ödeshögs hembygdsförening tillsatta interimstyrelsen erhöll, som tidigare meddelats, i uppdrag att efter eget gottfinnande för föreningens räkning inköpa byggnader hos hr Aug. Andersson i Granliden. På lördagen avslutades köpeavtal mellan föreningen och hr Andersson, varvid föreningen inköpte loftboden och portludret jämte diverse gamla inventarier för ett pris av 1,000 kr. Om så erfordras få byggnaderna stå kvar på sin nuvarande plats en tid av ett år framåt, under vilken tid säljaren äger rätt nyttja desamma.

Konstituerande sammanträde på onsdag.

Ödeshögs hembygdsförening håller på onsdagen sammanträde i gamla kommunalrummet. Vid sammanträdet komma stadgar att antagas varjämte föreningen konstitueras. Därjämte behandlas frågor angående verksamheten, såsom byggnadsinköp, plats för det blivande hembygdsmuseet m. m. Detta sammanträde torde bliva synnerligen betydelsefullt, och föreningen hoppas att samtliga medlemmar skola närvara. De personer, som ännu ej tecknat sig som medlemmar böra snarast göra detta hos någon av interimstyrelsens medlemmar.

Ö. T. 26-7-35.

Hembygdsföreningen har konstituerats.

Hr P. Lund, Järnstad, föreningens
förste ordförande.

Ödeshögs hembygdsförening höll

på onsdagen konstituerande sammanträde i gamla kommunalrummet. De närvarande hälsades välkomna av interimstyrelsens ordf., målaremästare P. Lund, Järnstad, varefter till ordförande att leda mötets förhandlingar valdes skräddaremästare Wilh. Carlsson. Tretton nya medlemmar antecknade sig.

Förslag till stadgar föredrogos och godkändes med några smärre ändringar. Enligt stadgarna vill föreningen verka för att natur- och kulturminnen i Ödeshög med omnejd bevaras samt att kunskapen om och kärleken till hembygden tillväxer. Sitt mål vill föreningen enligt stadgarna nå genom att anordna upplysningsföredrag, utgivandet av broschyrer samt hos enskilda och myndigheter söka vinna beaktande för hembygdsintressena och befrämja hembygdsforskningen. Föreningen vill tillvarata och bevara kulturföremål såsom verktyg och redskap, husgeråd och möbler, vapen, kläder, prydnadsföremål, kartor, bilder, skrivna och tryckta handlingar m. m. som i de fall, då förstörelse eller större förändring hotar natur- och kulturföremål, uppmäta, avbilda och beskriva dessa före förändringen.

Årsavgiften bestämdes vid föregående sammanträde till 2 kr., vilket beslut kompletterades med att årsavgiften för ständig medlem skall utgöra 30 kr.

Hr P. Lund lämnade en redogörelse för inköpet av loftbyggnaden och portludret i Granliden samt huru affären ekonomiskt ordnats. Föreningen beslöt enhälligt godkänna de vidtagna åtgärderna, och flera talare framförde sin tacksamhet för vad som åtgjorts i denna sak.

Till styrelse valdes hrr P. Lund, Järnstad, ordf., Ola Green, kassör, Carl Bengtsson, sekr., O. L. Tapper och Simon Karlsson, Backasand. Till suppleanter utsågos hrr John Olsson och Wilh. Carlsson. Revisorer att granska innevarande års räkenskaper blevo hrr Sven Almberg och Filip Göransson med hr Karl Karlsson som ersättare.

Styrelsen erhöll i uppdrag att anskaffa erforderlig arbetsmaterial. Föreningens namn bestämdes till Ödeshögs hembygds- och förnmin-

accnr 142

nesförening. Hr Lund uppmanade till slut medlemmarna att tillvarata alla, som kan vara av intresse för föreningen, och inte låta gamla saker och ting, som kunna vara värdefulla, förfaras.

Ö. T. 16-9-35.

Hembygdsvärden i Ödeshög.

Diverse spörsmål dryftade vid
Hembygdsföreningens sammanträde.

Ödeshögs nybildade hembygdsförening hade i fredags sammanträde, vilket leddes av föreningens ordförande, målaremästare P. Lund, Järnstad. Därvid lämnades en närmare redogörelse för de åtgärder, som hittills vidtagits. Föreningen godkände köpet av Sommarnöjet, och i samband härmed diskuterades såväl de ekonomiska förutsättningarna som de kommande arrangemangen på platsen, dansbanans förflyttning, de nyinköpta byggnadernas placering m. m. Ordföranden upplyste om, att man hade för avsikt att inhämta sakkunnigt råd av dr O. Frödin. Nedflyttningen av byggnaderna från Granliden bör helst ske i vinter på slädföre, och de arbeten, som behöva utföras, böra också helst ske på vintern. För de närmast liggande utgifternas bestridande beslöts upptaga ett kreditiv på 3,000 kr. F. ö. bemyndigades styrelsen att söka ordna de ekonomiska angelägenheterna på bästa sätt.

Vid sammanträdet bringades även på tal inköp av en byggnad från 1600-talet i Kushult, vilken besitter stort kulturhistoriskt värde och skulle utgöra ett utmärkt komplement i hembygdsgården. Önskemålet härom framfördes av olika talare, men varnande röster höjdes också mot de svårigheter, som därmed skulle följa. Vidare diskuterades samlandet av kulturföremål, varvid framhölls, att man borde söka få så många föremål som möjligt till skänks och i annat fall söka få föremålen deponerade i museet, tills föreningen finge råd att inköpa dem. Ordföranden uppmanade medlemmarna att var på sitt håll hjälpa till — det gäller nu att fortsätta arbetet och ej stanna av, sedan starten väl är gjord.

Förslag hade framkommit om att ändra föreningens namn, så att av detsamma framginge ett något vidsträcktare verksamhetsområde än blott och bart Ödeshög. Efter

en stunds överläggning omdöptes således föreningen från »Ödeshögs hembygds- och fornminnesförening» till »Ödeshögs med omnejd hembygds- och fornminnesförening». Vidare gällde det att skaffa den blivande hembygdsgården ett lämpligt namn, men härvidlag dryftades inga förslag, utan ordföranden uppmanade medlemmarna att till årsmötet söka få fram några namnförslag.

som styrelsen hade att avgränsa. Berättelsen godkändes och ansvarsfrihet beviljades. I redogörelsen erinras om föreningens bildande, stadgarnas antagande m. m. Under året har träffats preliminärt avtal om förvärf av loftbod och portliden i Granliden för ett belopp av 1,000 kr. Till hembygdsgård har inköpts Sommarnöjet för 10,000 kr. jämte inventarier för 500 kr. Det är styrelsens varma förhoppning, att det nya verksamhetsåret skall giva ökade möjligheter till fortsatt gott arbete för de uppgifter föreningen avser att främja.

fick i uppdrag att på bästa sätt förbereda denna detalj. Vad åter de blivande dispositionerna i Hembygdsgården angår omnämndes i förbigående att en större samlingslokal i samband med teaterscen och dansbanan är påtänkt, där olika sammankomster skulle kunna hållas oberoende av väderleken.

**Hembygdsgården
å Sommarnöjet.**

D:r Otto Frödin har i dag besökt Ödeshög och uppgjort förslag.

D:r Otto Frödin har på onsdagen besökt Sommarnöjet i Ödeshög, varvid han i samråd med hembygdsföreningens styrelse uppgjorde förslag till placering av de byggnader, som redan äro inköpta eller som komma att inköpas. Enligt det uppgjorda förslaget kommer hembygdsgården att placeras framför dansbanan. Ingången till Sommarnöjet kommer att flyttas ett tiotal meter åt söder. Dansbanan förlägges till den öppna platsen nedanför paviljongen.

Man diskuterade därpå en del frågor rörande den kommande verksamheten, men tiden räckte även till för en improviserad döpel-seakt, varvid namnfrågan rörande Sommarnöjet slutgiltigt löstes. Hädanefter heter alltså Sommarnöjet »Hembygdsgården» — det namn, varom mötesdeltagarna efter en stunds väljande bland olika namnförslag enades.

Beslöt att hos styrelsen för St. Åby sparbank anhålla om eventuellt anslag för föreningens verksamhet.

Till sist uppmanades medlemmarna att propagera för anskaffandet av gamla kulturminnen till hembygdsgården.

I samband med styrelsevalet beslöt föreningen att utöka antalet styrelseledamöter från fem till sju. De förutvarande styrelseledamöterna omvaldes, nämligen herr P. Lund, Järnstad, C. Bengtsson, Ola Green, O. L. Tapper och Simon Karlsson, Backasand, och till nya ledamöter i styrelsen invaldes herr Filip Göransson och C. J. Johansson. Till styrelsesuppleanter omvaldes herr John Ohlsson och Wilh. Carlsson samt nyvaldes S. Almberg. Till revisorer nyvaldes herr Sven R. Johansson och A. Gomer med herr Karl Karlsson som suppleant.

Ödeshögs hembygdsförening.

Styrelsen för Ödeshög med omnejd hembygds- och fornminnesförening höll på tisdagen sammanträde under målarästare P. Lunds orförandeskap. Härvid beslöt att låta infordra anbud å uppförande av loftboden och portlidret samt å dansbana, varjämte för loftboden och portlidret upprättades erforderliga arbetsbeskrivningar.

Dessutom hölls konstituerande sammanträde. Till föreningens ordf. valdes vid årsmötet hr Lund. Till v. ordf. utsågs nu hr O. L. Tapper, till kassör hr Ola Green; till sekr. Carl Bengtsson. Övriga funktionärer bjövo Filip Göransson, v. sekr., Simon Karlsson, bjr. kassör, och C. J. Johansson, uppbördsman.

I samband med besöket besågs den gamla mangårdsbyggnaden i Kushult. D:r Frödin ansåg Sommarnöjet vara en mycket lämplig plats för hembygdsgården och uttryckte sin tillfredsställelse över det sätt, varpå föreningens verksamhet planerats.

Årsavgiften bestämdes till 2 kr. för manliga medlemmar och 1 kr. för kvinnliga.

Hembygdsgårdens byggnader skola nu uppföras.

Styrelsen för Ödeshögssortens Hembygds- och Fornminnesförening beslöt vid sammanträde på tisdagen att påbörja uppförandet av de inköpta gammalbyggnaderna som i vintras flyttades till hembygdsgården. Bland anbudsgivarna antog styrelsen byggnadsfirman Petterson & Fyhr som nu omedelbart tar i tu med arbetet. Byggnaderna skola uppföras framför den nuvarande paviljongen och nedanför berget uppföres en ny dansbana. I midsommar sker invigningen av hembygdsgården.

Härefter redogjorde ordföranden för de åtgärder, som vidtagits, vilka också godkändes av föreningen. Vad det kommande arbetet beträffar framhölls, att så fort tjänliga väderleksförhållanden inträda kommer uppförandet av de hemförlade byggnaderna från Granliden att påbörjas. Den goda hjälp, som Ödeshögslantbrukarna vid transporten lämnat, bringades i tacksam erinran. Några vidare inköp av hus till hembygdsgården äro visserligen önskvärda, men måste av ekonomiska skäl anstå t. v. Dansbanan och hembygdsgårdens uttyrning till andra föreningar, var föremål för en stunds diskussion, varjämte tanken på anslutning till något högre hembygdsvårdande forum, som kunde ge råd och vägledning i arbetet, dryftades. Härvidlag fattades dock inget beslut. Vidare omnämndes den kommande invigningen av Hembygdsgården, ev. vid midsommar, och styrelsen

Hembygdsgården -

är nu det fastställda namnet på Sommarnöjet.

Ödeshögssortens Hembygds- och fornminnesförening höll årsmöte på onsdagskvällen å Stora Hotellet under målarästare P. Lunds orförandeskap. Årsmötet var föreningens första, och detta satte också sin prägel på den redogörelse för det gångna verksamhetsåret.